બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા, સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા

કુલ ગુણ - ૭૫

ઉકેલપત્ર : સત્સંગ પ્રવેશ - ૧

(સમય : સવારે ૯ થી ૧૧.૧૫) (રવિવાર, ૧૫ જુલાઈ, ૨૦૧૮)

નોંધ :- (૧) આપેલ આવૃત્તિ પ્રમાણેના પુસ્તકના જવાબ જ માન્ય રાખવા. તે સિવાયની આવૃત્તિના જવાબ માન્ય ન રાખવા. (૨) જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના ગુણાંક દર્શાવે છે. (૩) જમણી બાજુએ પ્રશ્નની બાજુમાં કૌંસમાં આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના જવાબના પાઠ/પાના નંબર દર્શાવે છે.

☞ અગત્યની સૂચના ☜

પ્રશ્નપત્રમાં દરેક પેટા પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ ખાનામાં, લખેલા ગુણની પછીના ખાલી ખાનામાં (ગુણ : ૧ ☐) પરીક્ષાર્થીને આપેલ ગુણ લખવાના છે. જો પ્રશ્નનો જવાબ ખોટો હોય તો તે ખાનામાં '0' (આંકડામાં શૂન્ય) લખવું. ખરાં (✔) કે ખોટાં (✗) ની નિશાની દરેક પેટા પ્રશ્નની ડાબી બાજુની ખાલી જગ્યામાં જ - પ્રશ્ન શરૂ થાય તે પહેલાં જ કરવી.

☞ વિશેષ નોંધ ☜

આપ જ્યારે પેપર તપાસો ત્યારે જ્યારે લાંબા જવાબોમાં દા. ત. ટૂંકનોંધ, પાંચ મુદ્દાના વાક્યો, કારણો વગેરે પ્રશ્નોમાં આપ જ્યારે ફાળવેલા ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં હોવ ત્યારે પરીક્ષાર્થીએ કયો મુદ્દો નથી લખ્યો જેના તમે ગુણ કાપ્યા છે. તેની તમે ટૂંકમાં ડાબી બાજુ ઉપર નોંધ લખો. દા.ત. માર્ચ-૨૦૧૩માં પ્રવેશ-૧ માં 'જોબનપગીનું પરિવર્તન' ટૂંકનોંધ પૂછાઈ હતી. જેમાં જોબનપગી પ્રાર્થના કરતાં પોતાના દોષનું વર્ણન કરતાં કહે છે. 'પ્રભુ ! હું કુળહીન, કુટિલ, કુપાત્ર, બુદ્ધિહીન છું. મેં આપને ન ઓળખ્યા. દીનબંધુ ! દયા કરો. મારું મહાપાપ મટાડો.' આ મુદ્દો પરીક્ષાર્થીએ નથી લખ્યો તો બાજુમાં તમે લખી શકો કે 'પોતાના દોષ કહે છે.' આટલું જ લખવાનું છે અને તમે ગુણ ઓછા આપી શકો છો એટલે કે ફાળવેલ ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં પહેલાં બાજુમાં કયો મુદ્દો નથી તેની ટૂંકમાં નોંધ લખવી જરૂરી છે.

(વિભાગ - ૧ : નીલકંઠ ચરિત્ર, ઓગણીસમી આવૃત્તિ - જાન્યુઆરી, ૨૦૧૫)

પ્ર.૧ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૯)

☞ નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. "માટે આપ કૃપા કરીને એ માર્ગે ન જશો." (૧૩/૨૩-૨૪) ➩ હિમગિરિ - નીલકંઠ વર્ણીને (મહારાજ)

➩ મૂર્તિમાન હિમાલયે વર્ણી પાસે આવીને પુલહાશ્રમનો માર્ગ બતાવ્યો પણ તે માર્ગ ખૂબ વિકટ હોવાથી વર્ણીને તે માર્ગે જવાની ના પાડતાં કહે છે.

૨. "હવે વનમાં જઈ તપ કરવાની માથાકૂટ મૂકી દ્યો." (૧૦/૧૮)

➩ વંશીપુરના રાણી (રાણી) - વર્ણીને

➩ વર્ણીને પોતાના રાજ્યમાં રાખવાનો રાજા-રાણીને લોભ હતો. તેથી એક દિવસ રાણીએ વર્ણી પાસે આવીને પોતાનું રાજ્ય અને કુંવરીઓ સોંપવાની વાત કરતાં કહે છે.

૩. "ધર્મે સહિત ભક્તિ ફેલાવજો." (૫૫/૧૧૦-૧૧૧)

➩ રામાનંદ સ્વામી - સહજાનંદ સ્વામીને

➩ સહજાનંદ સ્વામીને ધર્મની ધુરા સોંપ્યા પછી ઉપદેશ આપતાં કહે છે.

પ્ર.૨ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. ભગવાનદાસની પત્ની ચિંતા કરવા લાગી. (૩૧/૫૮)

જ. ભગવાનદાસ પ્રભુને શોધવા ચાલ્યા જાય પણ તેના પ્રભુ તો ભગવાનદાસ જ હતા. તેમને આખી જિંદગી સુધી પ્રભુનો પત્તો જ લાગે નહિ, તો તેને ભગવાનદાસની વાટ જોયા કરવાની થાય. તેથી તે ચિંતા કરવા લાગી.

૨. નીલકંઠ વર્ણીએ તપ કરવા પુલહાશ્રમની જગ્યા પસંદ કરી. (૧૪/૨૪)

જ. પુલહાશ્રમની જગ્યા એકાંત અને અતિ રમણીય હતી. અહીં બ્રહ્માના પુત્ર પુલહે તપ કર્યું હતું. અહીં ભરતકુંડ પાસે યુગો પહેલાં ભરતજીએ તપશ્ચર્યા કરી હોવાથી નીલકંઠ વર્ણીએ અહીં તપશ્ચર્યા કરવા જગ્યા પસંદ કરી.

૩. લાખા કોળીનું અંતર હળવું થઈ ગયું. (૩૮/૭૩)

જ. નીલકંઠે લાખા કોળીની ઝોળીને સ્પર્શ કર્યો અને તેમાંનાં માછલાં સજીવન થઈ ગયાં ! નીલકંઠે તે માછલાં નદીમાં નખાવી દીધાં. તેથી લાખાનું અંતર હળવું થઈ ગયું. તેને લાગ્યું કે આ સાક્ષાત્ ભગવાન છે.

પ્ર.૩ નીચે આપેલા પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો. (વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)

☞ નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

૧. નીલકંઠ તોતાદ્રિમાં (૩૩/૬૪-૬૫) તોતાદ્રિમાં **રામાનુજાચાર્યની મુખ્ય બેઠક**, પ્રસાદીના કાષ્ઠાસન, મંદિરમાં ભગવાન વિષ્ણુની શેષફણાની નીચે મૂર્તિ છે. ગાદી ઉપર સંન્યાસી **જિઅર સ્વામી** ત્રિદંડી સ્વામી મુખ્ય આચાર્ય હતા. નીલકંઠે તેમની પાસેથી **વિષ્ણુનાં આયુધોની છાપ** લીધી. તેમના ગ્રંથો સાંભળી રહસ્ય જાણી તેમના જેવી **ઉપાસના ગમી.** ધન અને વ્યસનનો ત્યાગ હતો. પણ ત્યાગીઓ **સ્ત્રીઓનો પ્રસંગ રાખતા** હતા. નીલકંઠે **જિઅર સ્વામીને પ્રશ્ન** કર્યો. શાસ્ત્રમાં ત્યાગીઓ માટે સ્ત્રી-દ્રવ્ય અને રસનો ત્યાગ કરવાનું કહ્યું છે. તો ત્યાગીએ કેવો માર્ગ ગ્રહણ કરવો જોઈએ. સ્ત્રીના ત્યાગની વાત અકલ્પ્ય લાગવાથી નીલકંઠ પર **ક્રોધે ભરાયા.** નીલકંઠે **ક્રોધનું પરિણામ મોક્ષ બગાડનારું** છે એમ સમજાવતા તેઓ વધુ ખિજાયા અને **મઠમાંથી રજા આપી.**

૨. બે સ્વરૂપે દર્શન (૪૫/૮૯-૯૧) લોજમાં રામાનંદ સ્વામીના આશ્રમમાં વર્ણીએ પોતાની **કલ્યાણ યાત્રાને વિરામ** આપ્યો. **જન્માષ્ટમીનો ઉત્સવ** હોવાથી ધજા-પતાકા અને તોરણોથી આશ્રમ શોભતો હતો. જન્માષ્ટમીનો દિવસ હોવાથી સૌને **નિર્જળા ઉપવાસ** હતો. સાંજે નાની મોટી ભેટો લઈને સૌ હરિભક્તો આશ્રમમાં આવવા લાગ્યા. ધૂન-ભજનોની રમઝટ અને મુક્તાનંદ સ્વામીની કથા બાદ રાત્રે બરાબર બાર વાગ્યે સુંદર શણગારેલા પારણામાં બાલકૃષ્ણને પધરાવ્યા. મુક્તાનંદ સ્વામીએ **જન્મની આરતી** ઉતારી અને સૌએ આશ્ચર્ય જોયું. પારણામાં શ્રીકૃષ્ણલાલજીની મૂર્તિની જગ્યાએ સૌને નીલકંઠ વર્ણીનાં દર્શન થયાં. વળી, બીજે સ્વરૂપે મુક્તાનંદ સ્વામીની પાસે પણ દેખાયા. સૌને પ્રતીતિ થઈ ગઈ કે આ **નીલંકઠ જ શ્રીકૃષ્ણનો અવતાર** છે. આ રીતે **બે સ્વરૂપે દર્શન** આપી નીલકંઠે પોતાના સ્વરૂપની સૌને પ્રતીતિ કરાવી.

૩. રઘુનંદનને સજીવન કર્યો. (૩/૫) ઘનશ્યામનો બીજો પરમ મિત્ર રઘુનંદને **સાત દિવસ** સુધી ઘનશ્યામને પણ ન મળ્યા, ત્યારે તેને થયું : 'ઘનશ્યામ વગર જીવન **જીવવાની શી મજા ?**' - નારાયણ સરોવરે ઘનશ્યામનું ધ્યાન કરતાં કરતાં વિરહમાં પોતાનો **દેહ ત્યજી દીધો.** રઘુનંદન ઘેર ન આવતાં માતા-પિતા રામપ્રતાપને લઈને શોધવા નીકળ્યાં. ત્રણે જણાનું દુઃખ જોઈને **હનુમાનજીએ દર્શન** દઈને **આકાશવાણીરૂપે** કહ્યું : 'ઘનશ્યામ વનમાં તપ કરવા ગયા છે. તપ કર્યા પછી ધર્મનું સ્થાપન કરવા પૃથ્વી પર સંપ્રદાય ચલાવશે પછી તમને બોલાવી દર્શન આપશે. વિલાપ ન કરશો.' રઘુનંદનને મરેલો જોયો. તેના માતા-પિતા રડવા લાગ્યા. તે સાંભળીને દિવ્યરૂપે ઘનશ્યામે આવીને રઘુનંદનને ઉઠાડી કહ્યું : **'હું ક્યાં ગયો છું !** તું જ્યારે સંભારીશ ત્યારે હું તને દર્શન દઈશ, આવી રીતે **પ્રાણ ત્યાગ કરતો નહીં.**' રઘુનંદન, તેનાં માતા-પિતા, રામપ્રતાપભાઈને દિવ્યરૂપે દર્શન દઈ અદશ્ય થઈ ગયા.

પ્ર.૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૫)

☞ નોંધ :- અડધા સાચા જવાબના ગુણ આપવા નહીં.

૧. લખુબાઈ રોજ સવાર-સાંજ નીલકંઠવર્ણીને શું આપતાં ? (૪૦/૭૭)

જ. લખુબાઈ રોજ સવાર-સાંજ નીલકંઠવર્ણીને તાજું દૂધ અને માખણ-મીસરી આપતાં.

૨. ઋષ્યમુક સ્થાનને લોકો ચક્રતીર્થ શા માટે કહે છે ? (૩૪/૬૫)

જ. અહીં તુંગભદ્રા નદી ધનુષ્યાકારે વહે છે તેથી લોકો ચક્રતીર્થ કહે છે.

૩. નીલકંઠ વર્ણીએ તપસ્વીઓને કેવા રૂપે દર્શન દીધાં (૪/૮)

જ. નીલકંઠ વર્ણીએ તપસ્વીઓને ચતુર્ભુજ નારાયણ ભગવાનરૂપે દર્શન દીધાં.

૪. મોહનદાસે શા માટે નીલકંઠ સાથે રહેવાનું નક્કી કર્યું હતું ? (૧૫/૨૭)

જ. નીલકંઠ ચોક્કસ સાચો માર્ગ બતાવશે માટે મોહનદાસે નીલકંઠ સાથે રહેવાનું નક્કી કર્યું હતું.

૫. સરોવરમાં કોણ કોણ શાની ઉપર બેસીને ફરવા ગયા ? (૨૪/૪૪)

જ. સરોવરમાં નીલકંઠ, જયરામદાસ અને કૃષ્ણ તંબોળી તરાપા ઉપર બેસીને ફરવા ગયા.

પ્ર.૫ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✔) નિશાની કરો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ : એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

(૧) ૩ (૧૨/૨૧,૨૨) (૨) ૪ (૯/૧૬)

પ્ર.૬ નીચે આપેલાં વિધાનોમાં ખાલી જગ્યા પૂરો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ : બંને જવાબ સાચા હોય તો જ ગુણ આપવા.

૧. ગોપાળ, અષ્ટાંગયોગ (૧૭/૩૧)　　૨. પિબૈકે, અડદના (૨૦/૩૬)

૩. કાર્તિકેજી, સાક્ષાત્ ધ્રુવજી (૨/૨)　　૪. ગિરનાર, આકાશવાણી (૪૨/૮૩)

(વિભાગ - ૨ : સત્સંગ વાચનમાળા ભાગ-૧, પંદરમી આવૃત્તિ - ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬)

પ્ર.૭ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૯)

☞ નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. ''આત્મારૂપ થઈને ભગવાનની ભક્તિ કરવી.'' (૭/૪૫)

➩ ભગતજી મહારાજ - જેઠાભાઈને

➩ પીજના સંઘ સાથે જેઠાભાઈ મહુવા આવ્યા હતા. ત્યારે તેમને તાવ આવ્યો હતો. તેમને દર્શન દેવા આવેલા ભગતજી મહારાજ તે વખતે કહે છે.

૨. ''મનુષ્યાકૃતિ ધારણ કરી અત્યારે પૃથ્વી ઉપર વિચરે છે.'' (૬/૩૯)

➩ જીવુબા - એભલ ખાચરને

➩ મૂર્તિમાંથી ભગવાન ચતુર્ભુજ રૂપે પ્રગટ થઈને દૂધ આરોગવા લાગ્યા. ત્યારે એભલ ખાચરે જીવુબાને પૂછ્યું : 'બેટા તમે કોની ભક્તિ કરો છો ?' ત્યારે

૩. ''આ તો આપણા જ કાર્યમાં વિઘ્ન આવ્યું.'' (૮/૫૭)

➩ સ્વામીશ્રી (શાસ્ત્રીજી મહારાજ) - બંને ભાઈઓને

➩ આશાભાઈ અને ઈશ્વરભાઈની તમામ માલ-મિલકત બળી ગઈ. ત્યારે સાંત્વન આપવવા આવેલા શાસ્ત્રીજી મહારાજ કહે છે.

પ્ર.૮ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૪)

૧. નિર્ગુણદાસ સ્વામીની વાતો અને પત્રોથી નવા મુમુક્ષુઓને પોષણ મળતું. (૭/૪૭)

જ. વચનામૃત, ગીતા, ભાગવતને આધારે સૌને સમજાવવાનું અત્યંત તાન. નવા નવા મુમુક્ષુઓને ખૂબ ધગશથી આ વાત સમજાવે. પત્રો લખીને પણ હંમેશાં પોષણ આપે.

૨. જોબનપગીની દેવી હરિભગત થઈ. (૫/૩૬)

જ. વરતાલમાં ફૂલદોલોત્સવ કર્યા પછી મહારાજ સંતો સાથે નાહવા પધારતા હતા. જોબનને મહારાજે કહ્યું : આજે તો તમારી ખોડિયાર માતાએ જઈએ. ત્યાં દેવી ઉપર ગુલાલ છાંટીને કહ્યું : 'આજે દેવી હરિભગત થઈ !'

પ્ર.૯ ઝીણાભાઈની અંત અવસ્થા (૪/૨૯-૩૦) - પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો. (વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણઃ ૫)

☞ નોંધ : ટૂંકનોંધના મુખ્ય મુદ્દા હાઈલાઈટ કરેલા છે. એટલા મુદ્દાનો સમાવેશ થયેલો હોય તો પૂરા ગુણ આપવા.

જ. **જૂનાગઢમાં ઝીણાભાઈ માંદા** પડયા. તે સમાચર મળતાં મહારાજ જૂનાગઢ પધાર્યા. તેમના ઓશીકે બેસી મહારાજે તેમના પુત્ર **હઠીસિંહની ભલામણ** માટે પૂછ્યું. - 'તમારો ભગત થશે તો તમે વગર ભલામણે સાચવશો અને ભગત નહિ થાય તો ભલામણ કરીશ તો પણ ખબર નહિ રાખો. **પ્રહ્‌લાદની એના બાપે ક્યાં ભલામણ કરી હતી** ? મહારાજે ફરીથી કાંઈ માગવા માટે પૂછ્યું. - 'સોરઠ દેશના સત્સંગીને માટે **અહીં મંદિર કરો.**' - 'ક્યા ધામમાં જવું છે ?' - 'ભગુજી, મિયાંજી ને મૂળજી બ્રહ્મચારીની જેમ આપની સેવામાં રાખો.'-ગંગાબા દિલગીર થયાં મહારાજે એમને પૂછ્યું : 'ડોશીમા ! આ ઝીણાને જૂનાગઢનું રાજ્ય આપીએ, વડોદરાનું રાજ્ય આપીએ, ઈન્દ્રનું રાજ્ય આપીએ, બ્રહ્માનું રાજ્ય આપીએ, પ્રકૃત્તિ-પુરુષનું રાજ્ય આપીએ તો ?' સાંભળી ડોશીમા રાજી થયાં. - **અમારે તો ઝીણાભાઈને અક્ષરધામ આપવું છે.**' મહારાજ બોલ્યાને ઝીણાભાઈએ આંખ મીંચી દીધી. - તેમની દેહક્રિયા કરવા ગયા ત્યારે મહારાજે એમની **નનામી ઉપાડી.** કમળશી વાંઝાનો ખાટલો ઉપાડવાની સેવા ઝીણાભાઈએ કરી હતી. તે **સેવાનું ફળ આપ્યું.**

પ્ર.૧૦ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ : અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહીં.

૧. દેવાનંદ સ્વામી સત્સંગમાં શાથી સારી પ્રતિષ્ઠા પામ્યા ? (૨/૧૪)

જ. નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્યયુક્ત સાધુતા, મહારાજને વિષે અનન્ય ભક્તિ, વિદ્વત્તા છતાં નિર્માનીપણું આદિ ગુણોને લીધે સત્સંગમાં સારી પ્રતિષ્ઠા પામ્યા.

૨. જૂનાગઢ મંદિરના કામમાં શાથી સરળતા થઈ ? (૧/૭)

જ. બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ નવાબને પ્રભાવિત કરી મહારાજનો મહિમા કહ્યો, તેથી મંદિરના કામમાં સરળતા થઈ.

૩. વડોદરા મંદિરમાં શાસ્ત્રી યજ્ઞપુરુષદાસે કોની સાથે આખી રાત ગોષ્ઠિ કરી ? (૭/૪૩)

જ. વડોદરા મંદિરમાં શાસ્ત્રી યજ્ઞપુરુષદાસે જેઠાભાઈ સાથે આખી રાત ગોષ્ઠિ કરી.

૪. ઝીણાભાઈ શું સહન કરી શક્તા નહિ ? (૪/૨૬)

જ. પોતે નિયમ-ધર્મમાં કડક, તેથી ધર્મ સંબંધી મોળપ સહન કરી શક્તા નહિ.

પ્ર.૧૧ નીચે આપેલ વિષય માટે સૂચના મુજબ છ સાચા ક્રમ નંબર તથા તે સાચા ક્રમ નંબરને ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો. (કુલ ગુણ : ૬)

વિષય :- લાડુદાનજી કચ્છમાં (૧/૧)

(૧) ફક્ત સાચા નંબરો :	૨	૪	૬	૯	૧૦	૧૨
(૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ :	૧૦	૪	૬	૨	૧૨	૯

સૂચના : (૧) ફક્ત સાચા નંબરોમાં તમામ છ નંબરો સાચા હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ પણ સંપૂર્ણ સાચો હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

☞ નોંધ : (૧) ફક્ત સાચા નંબરો : જવાબમાં આપેલ અંક કોઈપણ ક્રમમાં લખેલ હોય પણ તમામ અંક સાચા હોય તો જ સંપૂર્ણ ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ : ઘટનાક્રમ ઉકેલપત્ર પ્રમાણે હોય તો જ સંપૂર્ણ સાચું ગણી ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો.

પ્ર.૧૨ નીચે આપેલા ખોટાં વાક્યોને મથાળાના સંદર્ભમાં સાચાં લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ :- સંપૂર્ણ સાચું વાક્ય લખ્યું હશે તો જ ગુણ પ્રાપ્ત થશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧ **ભક્તરાજ જોબનપગી :** એક વખત મહારાજે ડભાણમાં રામનવમીનો ઉત્સવ કર્યો. મહારાજ દરબારની મેડીએ ઊતર્યા હતા. રાત્રે મહારાજ પોઢી ગયા. સુંદર પગી અને ભગુજી મહારાજની ચોકી કરતા હતા. (૫/૩૫)

જ. **ભક્તરાજ જોબનપગી :** એક વખત મહારાજે વરતાલમાં ફૂલદોલનો ઉત્સવ કર્યો. મહારાજ પગીની મેડીએ ઊતર્યા હતા. રાત્રે મહારાજ પોઢી ગયા. જોબન પગી અને હમીર મહારાજની ચોકી કરતા હતા. (૫/૩૫)

૨. **સ્વામી યજ્ઞપ્રિયદાસજી :** સંપ્રદાયના મોવડી પાર્ષદ ધર્મકિશોરદાસ પાસે ઈશ્વરભાઈએ વર્તમાન ધરાવ્યાં. આ પછી ડભાણ દર્શને ગયા. (૮/૫૩)

જ. સ્વામી યજ્ઞપ્રિયદાસજી : સંતમંડળના મોવડી સાધુ ધર્મનંદનદાસ પાસે આશાભાઈએ વર્તમાન ધરાવ્યાં. આ પછી વરતાલ દર્શને ગયા. (૮/૫૩)

૩. **ભક્તરાજ દરબાર શ્રી ઝીણાભાઈ** : સ્વામીની આજ્ઞા થતાં ઝીણાભાઈએ ઘર-ખેતર વગેરે વેચી દીધાં. સોનું ભેળું કર્યું. દુષ્કાળમાં નોકરો તથા દરબારી મનુષ્યોને પુષ્કળ સોનું આપ્યું. (૪/૨૫)

જ. **ભક્તરાજ દરબાર શ્રી ઝીણાભાઈ** : મહારાજની આજ્ઞા થતાં ઝીણાભાઈએ ઢોર-ઢાંખર વગેરે વેચી દીધાં. અનાજ ભેળું કર્યું. દુષ્કાળમાં હરિભક્તો તથા ગરીબ મનુષ્યોને પુષ્કળ અનાજ આપ્યું. (૪/૨૫)

૪. **સદ્‌ગુરુ દેવાનંદ સ્વામી :** લગ્નપ્રસંગે મેરાઈને બહારગામ જવાનું થયું. કાકાનો વારસો શોભાવવા લાડુદાન આજે એકલા ગામમાં આવી પહોંચ્યા. (૨/૧૩)

જ. **સદ્‌ગુરુ દેવાનંદ સ્વામી :** કામપ્રસંગે જીજીભાઈને બહારગામ જવાનું થયું. પિતાનો વારસો શોભાવવા દેવીદાન આજે એકલા મંદિરમાં આવી પહોંચ્યા. (૨/૧૩)

(વિભાગ - ૩ : નિબંધ)

પ્ર.૧૩ નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈ પણ <u>એક</u> ઉપર આશરે ૩૦ લીટીમાં નિબંધ લખો. (કુલ ગુણ : ૧૦)

☞ **નોંધ : નિબંધ એ મૌલિક વિષય છે, તેમાં આપેલ મુદ્દા ઉપરાંત બીજા ઘણા પાસા આવરી શકાય છે. જેવાં કે મૌલિક્તા, સંપ્રદાય તથા અન્ય સંપ્રદાય વિષયક જ્ઞાન, કથાવાર્તાને આધારે વિષય વસ્તુની વિશેષ છણાવટ, અન્ય આધારભૂત સાહિત્યનો સહારો વગેરે મુદ્દાઓનો સમાવેશ થઈ શકે છે. પરીક્ષાર્થીએ વિષયને અનુરૂપ આ ઉપરાંત પણ બીજા પ્રસંગો લખ્યા હોય તો તે પણ માન્ય રાખી ગુણ આપવાં.**

૧. **અક્ષર પુરુષોત્તમ દર્શન સમારોહ : અક્ષરદેરી સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવ :- (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮, પાના નં. ૩૮-૩૯) પ્રસ્તાવના :** અક્ષરદેરી સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવના ઉપક્રમે તા.૨૨-૧-૧૮ની સંધ્યાએ વિશિષ્ટ સમારોહની ઊજવણી. (૧) અક્ષરદેરીમાંથી પ્રસરેલો અક્ષર પુરુષોત્તમનો સિદ્ધાંત વેદો, ઉપનિષદ અને ભગવદ્‌ગીતા આદિ શાસ્ત્રોનો અર્કરૂપ સિદ્ધાંત છે, તે આ સમારોહનો કેન્દ્રિય ધ્વનિ. (૨) આ અક્ષર તે ગુણાતીતાનંદ સ્વામી છે તેવી શ્રીજીમહારાજ દ્વારા ઓળખાણ - શાસ્ત્રીજી મહારાજ દ્વારા શિખરબદ્ધ મંદિરોના મધ્ય ખંડમાં અક્ષરબ્રહ્મ સાથે પરબ્રહ્મની પ્રતિષ્ઠા - પૂજ્ય ભદ્રેશદાસ સ્વામી દ્વારા પ્રમુખસ્વામી મહારાજની આજ્ઞાથી પ્રસ્થાનત્રયી ભાષ્ય લખીને આ વૈદિક સિદ્ધાંતની શાસ્ત્રીયતા પ્રતિપાદિત. (૩) આ દર્શન પર વિમર્શ કરીને કાશી વિદ્વત્ પરિષદના મૂર્ધન્ય અને સુપ્રસિદ્ધ વિદ્વાનોની સમર્થન માટે ઉપસ્થિતિ. પૂ. શ્રુતિપ્રકાશ સ્વામી દ્વારા પ્રારંભમાં વિદ્વાનોનું સ્વાગત અને અક્ષરપુરુષોત્તમના ઈતિહાસની ઝાંખી - ત્યારબાદ પરિષદના મંત્રીશ્રી દ્વારા વિદ્વત્ પરિષદનો પરિચય - શતાબ્દીઓ પહેલાં શરૂ થયેલ વિદ્વાનોની સંસ્થા - વૈદિક શાસ્ત્રો અને વેદાનુમોદિત કાર્ય પર અનુશીલન - કોઈ પણ પ્રકારની શાસ્ત્રીય બાબતો પરિષદ દ્વારા વિવેચન થાય, ત્યારબાદ જ અનુમોદન અપાય પછી જ તે સિદ્ધાંતની પ્રસ્થાપના - શંકરાચાર્યો વિષે પણ નિર્ણય લેવાની અગત્યની ભૂમિકા પરિષદની. (૪) પૂ. ભદ્રેશદાસ સ્વામી દ્વારા લખાયેલ વાદ ગ્રંથ પર ચર્ચા - સ્વામિનારાયણ સિદ્ધાંત સુધા ગ્રંથનું અધ્યયન કરીને વિદ્વાનો ખૂબ પ્રસન્ન - કાશીમાં પૂ. ભદ્રેશસ્વામીને આમંત્રણ - અભિનંદન - સમર્થનપત્ર અર્પણ - તમામ વિદ્વાનો ખૂબ પ્રભાવિત - પ્રાચીન સંપૂર્ણાનંદ સંસ્કૃત વિદ્યાલયમાં પણ ગ્રંથ પર ગોષ્ઠિ - નાની વયે આટલી સિદ્ધિ હાંસલ - તેનો યશ અક્ષરદેરીની સંપૂર્ણ કૃપા. (૫) પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામીના દર્શનથી વિદ્વાનોને વિશેષ અનુભૂતિ - અક્ષરદેરી સમગ્ર વિશ્વને માર્ગદર્શન આપનાર સાબિત થશે, કારણ અહીં વૈદિક સિદ્ધાંત અનુસાર આરાધના - વૈદિક સિદ્ધાંતની સંસ્થા દ્વારા રક્ષા - તમામ વિદ્વાનોએ ક્રમાનુસાર 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન' વિલક્ષણતા જણાવી. (૬) અંતમાં, અધ્યક્ષશ્રીનું પોતાનું સમર્થન - તેઓ દ્વારા વેદાંત વ્યાકરણનું અધ્યયન - આ ગ્રંથ તેઓને વિલક્ષણ લાગ્યા. જીવ, ઈશ્વર, માયા, બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મ આ તમામ તત્ત્વોનું આ ગ્રંથમાં નિરૂપણ - તેથી ભદ્રેશસ્વામીનું સન્માન કરવાની ઈચ્છા - અધ્યક્ષશ્રી સંસ્કૃતના પંડિત - તેથી ગ્રંથની મહત્તાની સંપૂર્ણ સમજણ - તમામ પાંડિત્ય આ ગ્રંથમાં રેડાયું છે તેમ જણાવ્યું - પૂ. ભદ્રેશસ્વામીના સન્માનથી ભારતીય પરંપરા, વૈદિક પરંપરાનું સન્માન. ઉપસંહાર : પૂ. ઈશ્વરચરણ સ્વામી દ્વારા આભાર - અભિવાદન - વરિષ્ઠ સંતો દ્વારા તમામ વિદ્વાનોને સ્મૃતિ ભેટ અર્પણ તેમજ તમામ વિદ્વાનોનું સન્માન. **અથવા**

૧. **અક્ષરદેરી સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવની ચરમસીમાનો અવસર (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૮, પાના નં. ૪૩-૪૯)** ૨૨મી જાન્યુઆરી વસંત પંચમીનો પવિત્ર દિવસ - ગોંડલના ઈતિહાસનું અનોખું પૃષ્ઠ લઈને ઉદિત - અનેક મહિમાવંત પાસાંઓની સાથે અક્ષરદેરી સાર્ધશતાબ્દીની ઊજવણી - ભક્તિની આ અનોખી વસંત - અક્ષરદેરી સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવના આ ચરમસીમા સમા અવસરને માણવા માટે મહોત્સવ સ્થળે ૨:૦૦ વાગ્યાથી માનવ મહેરામણ ૭૫૦૦૦ થી વધુ ભક્તો દ્વારા છલકાયો (૧) ગોંડલી નદીના પૂર્વતટે વિશાળ મંચ - અક્ષરદેરીની વિશાળ પ્રતિકૃતિમાં બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મનાં દર્શન - દેરીની બંને બાજુએ ગુરુવર્યોની ઊભી મૂર્તિઓનાં દર્શનનું સુખ - ૩:૩૦ વાગ્યે ઉત્સવની શરૂઆત - ધૂન, પ્રાર્થના અને અક્ષરદેરીની અભિવંદના કરતાં કીર્તનો - પૂ. વિવેકસાગર સ્વામી દ્વારા અક્ષરપુરુષોત્તમ સિદ્ધાંતનો મહિમા - અક્ષરદેરીમાં રાષ્ટ્રપતિનું આગમન - પ.પૂ. મહંત સ્વામી તથા પૂ. ઈશ્વરચરણ સ્વામી દ્વારા હારતોરા - પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજ તથા રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા દેરીમાં ચરણારવિંદ પર પુષ્પાંજલિ તથા શ્રદ્ધાદીપનું પ્રાગટ્ય. (૨) (અક્ષરદેરીમાંથી) સમારોહના મંચ પર સભાજનો દ્વારા રાષ્ટ્રગીતનું ગાન તેમજ રાષ્ટ્રપતિને આદર-સન્માન - ગુજરાત રાજ્યના મહાનુભાવોનું સન્માન-સ્વાગત - સ્મૃતિભેટ - પ્રસ્થાનત્રયી સ્વામિનારાયણ વિશિષ્ટ સ્મૃતિભેટ અર્પણ - અક્ષરદેરીના ૧૫૦મી જયંતીના ઉપક્રમે ભારતના સંચાર સંચાર મંત્રાલય દ્વારા અક્ષરદેરીની ગુણાતીતાનંદ સ્વામી સાથેની પોસ્ટલ ટિકિટની પ્રસ્તુતિ કરીને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને અંજલિ - આ પોસ્ટલ ટિકિટનું વિમોચન પોસ્ટ માસ્ટર જનરલ શ્રીએ રાષ્ટ્રપતિજી તથા પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજના હસ્તે કરાવ્યું - પૂ. આનંદસ્વરૂપ સ્વામી દ્વારા સંસ્થાન

પ્રવૃત્તિઓનો પરિચય - મુખ્ય મંત્રી દ્વારા અક્ષરદેરીનો મહિમા - સ્વયંભૂ યુવા શક્તિની સેવાને બિરદાવી. (૩) રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા વસંતપંચમીની શુભેચ્છા સાથે સંબોધન - બિહારના રાજ્યપાલ હતા ત્યારે અહીં પધાર્યા હતા તે અવસરનું સ્મરણ - તેથી જ આ પવિત્ર સ્થળના યોગદાનથી જ રાષ્ટ્રપતિના સ્થાને - આ પ્રસંગે આવેલ પ્રત્યેક શ્રદ્ધાળુનાં માનવ કલ્યાણ તત્પર સેવાભાવથી ફોજનાં રાષ્ટ્રપતિને દર્શન - તેઓ સ્વામીશ્રીના પ્રગતિશીલ વિચારો તથા કાર્યના પ્રશંસક - મંદિરો દ્વારા થતું ચારિત્ર્ય નિર્માણ, સ્વચ્છતા, પવિત્રતા, નૈતિક્તા, દિવ્યતાને બિરદાવી, સંસ્થાના હરિભક્તો, સ્વયંસેવકોની કાર્ય દક્ષતા, સમય પાલન, સમયનો ભોગ સંસ્થા માટે આપવાની સેવાથી પ્રભાવિત - વિશ્વશાંતિ માટે ગુરુહરિનો સંકલ્પ અતિ પ્રશંસનીય. (૪) ત્યારબાદ અક્ષરદેરીનો ઈતિહાસ અને મહિમાગાથાનો વિશિષ્ટ કાર્યક્રમ - ભગવાન સ્વામિનારાયણ, ગુણાતીતાનંદ સ્વામી અને ગુણાતીત ગુરુવર્યો દ્વારા પાવન થયેલ પ્રાસાદિક સ્થાનોનો મહિમા - સંવત ૧૯૨૩ના આસો સુદ ૧૨ને ગુરુવારે રાત્રે ૧૨:૪૫ના દિને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ આ સ્થળે શ્રીવિગ્રહનો ત્યાગ કર્યો, ત્યારથી શાસ્ત્રીજી મહારાજ દ્વારા નિર્માણ સુધીની (અનેક તકલીફો વેઠીને) ગાથા - પ્રસંગોની હૃદયદ્રાવક રજુઆત (૫) પૂ. ઈશ્વરચરણ સ્વામી તેમજ સદ્ગુરુ સંતો દ્વારા મહિમા યુક્ત પ્રવચન - યોગીજી મહારાજ એટલે અક્ષરદેરી અને અક્ષરદેરી એટલે યોગીજી મહારાજ એવું ઐક્ય - સ્વામીશ્રીને પણ ૨૪ કલાક અક્ષરદેરીનું જ રટણ - સ્વામીશ્રીને પણ અહીં ભાગવતી દીક્ષા - અક્ષરદેરીની વૈશ્વિક્તા - ત્યારબાદ 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શનના સમર્થનના ઘોષણાપત્રનું સંસ્કૃત તેમજ હિંદીમાં પઠન - ઉપરાંત સંખ્યાબંધ પુસ્તકો - ગ્રંથોનું વિમોચન (૬) અંતમાં પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામીના આશીર્વાદ - શાસ્ત્રીજી મહારાજના દાખડાને બિરદાવ્યો - જો આ કાર્ય ન થયું હોત તો આ સિદ્ધાંત અદ્ધરતાલ - ક્યાંય ખૂણામાં રહી જાત - સંપ રાખીને આપણે પ્રગતિ કરવાની છે. અંતમાં, અક્ષરદેરી આપણા સૌનો જીવનપ્રાણ - તેનો મહિમા સમજીએ, સુખ-દુઃખના પ્રસંગોમાં માનતા, પ્રદક્ષિણા, મહાપૂજા કરાવવી, દર્શનની માનતા કરવી. અંતમાં સમૂહ આરતી બાદ ધ્વનિ પ્રકાશ અને નૃત્ય સંવાદના સંયોજનથી થયેલ અદ્ભૂત કાર્યક્રમ નિહાળીને સૌ વિદાય - 'બ્રહ્મના નાદ'નું ગુંજન 'જય જય અક્ષરદેરીની, જય જય સાર્ધ શતાબ્દીની'.

૨. **પરબ્રહ્મ સ્વામિનારાયણ પ્રબોધિત સિદ્ધાંતના નામાભિધાનની ઓળખ :- (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - ઓક્ટો./નવે. ૨૦૧૭, પાના નં. ૫-૧૧, ૪૬)** ભગવાન સ્વામિનારાયણનાં અનેક પ્રદાનોમાં તેઓના એક મહાન ઉપકાર એટલે તેમણે આપેલ મૌલિક તત્ત્વજ્ઞાન - વેદ વેદાંતના સારરૂપે તેમણે પોતાના દાર્શનિક ચિંતન દ્વારા આવનારી અનેક પેઢીઓ માટે એક સર્વોત્તમ આધ્યાત્મિક વાદ - મોક્ષ આપનાર સંજીવની આ ભગવાન સ્વામિનારાયણ તત્ત્વજ્ઞાન એટલે અક્ષરરૂપ થઈને પુરુષોત્તમની ઉપાસના-ભક્તિ કરવાનું જ્ઞાન - તેના માટે વચનામૃતના પાને-પાને અક્ષરબ્રહ્મનો મહિમા - પોતાના અદ્વિતીય સેવક તરીકે પોતાની સાથે વસુંધરા પર લાવીને ઓળખાણ - આ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી એ જ અક્ષરબ્રહ્મ સાક્ષાત્ અમારે રહેવાનું ધામ - તમારે સૌને માટે મુક્તિનું દ્વાર - તેમના જેવા થઈને પુરુષોત્તમ એવા અમારી ઉપસાના-ભક્તિ કરવી. (૧) આ જ્ઞાનને ભગતજી મહારાજે યથાર્થ સમજીને અનુગામી બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજને આપ્યું - તેમના દ્વારા પ્રચંડ ઉદ્ઘોષ વેદ-વેદાંત અને વચનામૃતોમાં રહેલાં અક્ષર અને પુરુષોત્તમ એ બે સર્વશ્રેષ્ઠ તત્ત્વોને શબ્દ રૂપે જોડીને 'અક્ષરપુરુષોત્તમ' સિધ્ધાંતના પ્રર્વતનનું મહાન કાર્ય - બ્રહ્મસ્વરૂપ યોગીજી મહારાજ તથા પ.પૂ. પ્રમુખ સ્વામી મહારાજે આ તત્તવજ્ઞાન માટે સમગ્ર જીવન સમર્પિત - આ તત્ત્વજ્ઞાનને શાસ્ત્રીય સ્વરૂપ આપવાનું યશસ્વી કાર્ય સ્વામીશ્રી દ્વારા - પૂ. ભદ્રેશદાસ સ્વામી પાસે ભાષ્યો લખાવ્યાં - વાદ શૈલીમાં પ્રસ્તુત કરવા માટે આજ્ઞા - આ વાદ ગ્રંથ એટલે 'સ્વામિનારાયણ સિદ્ધાંત સુધા' (૨) પરબ્રહ્મ સ્વામિનારાયણ પ્રબોધિત 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શનમ્'નું પૂજ્ય મહંત સ્વામી દ્વારા ઉદ્ઘાટન - આ ગ્રંથનું વિમોચન અમેરિકામાં અક્ષરધામ પરિસરમાં પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજ દ્વારા તા.૧૭-૮-૨૦૧૭ના રોજ ગ્રંથના નામાભિધાનની ઘોષણા - અક્ષરધામના નિર્માણધીન સભાગૃહમાં જ્યાં સ્વામીશ્રીએ અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજની ચલમૂર્તિ પ્રતિષ્ઠિત કરી હતી તે સ્થળે તે મૂર્તિ તેમજ સ્વામીશ્રીની મૂર્તિ અને સંતોની તથા પૂ. ભદ્રેશ સ્વામીની ઉપસ્થિતિમાં વેદોક્ત વિધિપૂર્વક ઘોષણા - પૂ. મહંત સ્વામીએ જણાવ્યું કે સ્વામિનારાયણ વેદાંત એટલે 'અક્ષરપુરુષોત્તમ વેદાંત' અને સ્વામિનારાયણ દર્શન એટલે 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન' એવા નામાભિધાન સાથે ઓળખવું. તેથી બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજના આદેશ પ્રમાણે આ નામાભિધાન 'યાવતચંદ્રદિવાકરૌ' રહેશે. આ ઘોષણાની સૌ દ્વારા જયનાદોથી વધામણી - આ ઐતિહાસિક દિન ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનના ઈતિહાસમાં સુવર્ણાક્ષરે અંકિત. (૩) પરબ્રહ્મ શ્રીસ્વામિનારાયણ પ્રબોધિત સિદ્ધાંત નામાભિધાનની ઓળખ. પૂ. મહંત સ્વામી મહારાજે સમગ્ર સત્સંગ સમાજને પત્ર દ્વારા જણાવ્યું કે ભારતવર્ષમાં જે પ્રસિદ્ધ વૈદિક સંપ્રદાયો છે તેમનાં તત્ત્વ સિદ્ધાંતો, તેમનું વેદાંત અથવા તો તેમનું દર્શન તે તે સંપ્રદાયના વિશિષ્ટ સિદ્ધાંતોને આધારે પ્રસ્થાપિત - તે વેદાંત અથવા દર્શનને વિશિષ્ટ નામાભિધાન સાથે ઓળખાય છે. જેમકે દ્વૈત, અદ્વૈત વગેરે.. તે જ રીતે પરબ્રહ્મ સ્વામિનારાયણ પ્રબોધિત તાત્ત્વિક સિદ્ધાંત પણ અતિ મૌલિક અને વિશિષ્ટ - તેથી બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજ કયા નામાભિધાનથી ઓળખવો તેની સ્પષ્ટ વાત કરી ગયા. પરબ્રહ્મ સ્વામિનારાયણ ભગવાનના હૃદગત સૈદ્ધાંતિક અભિપ્રાયના પ્રમાણે બ્રહ્મસ્વરૂપ શાસ્ત્રીજી મહારાજ પોતે જ પોતાના સંકલ્પથી સ્વામિનારાયણ ભગવાને આપેલ આ અલૌકિક સિદ્ધાંતના રક્ષણ, પોષણ અને સંવર્ધન માટે સંસ્થાની

સ્થાપના. સંસ્થાનું નામકરણ પણ આ સિદ્ધાંતને આધારે - ગગનચુંબી મોટાં મંદિરોના મધ્યખંડમાં અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજ પધરાવીને આ જ સિદ્ધાંત સ્થાપ્યો - સ્વામીશ્રીની આજ્ઞાથી પૂ. ભદ્રેશસ્વામી લિખિત આ ભાષ્યો તથા અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન ગ્રંથ સ્વામિનારાયણ ભગવાનનો હૃદગત પ્રમાણે તથા બ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુ પરંપરાના જીવન ઉપદેશોના આધારે તેમજ બ્રહ્મસ્વરૂપ પ્રમુખસ્વામી મહારાજના રુચિ, અભિપ્રાય, માર્ગદર્શન અને આદેશ મુજબ સર્વે અર્થઘટનો લખાયાં છે. તેથી સદાને માટે જેમ છે તેમ જ રહેશે. હવે પછી આ સિદ્ધાંતને નજર સમક્ષ રાખીને આ ગ્રંથોને આધારે ચર્ચાઓ, લેખો, ગોષ્ઠીઓ, પ્રવચનો, પુસ્તકો, ગ્રંથોના પ્રકાશન વગેરે કરવુ.

૩. **અક્ષર પુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણીય વેદાંત : મૌલિક અને વૈદિક તત્ત્વજ્ઞાન :- (સ્વામિનારાયણ પ્રકાશ - ઓક્ટો./નવે. ૨૦૧૭, પાના નં. ૫૧)** ભારતમાં કેટલીય શતાબ્દીઓથી ષડદર્શનની પરંપરા પ્રસિદ્ધ - દર્શન એટલે તત્ત્વજ્ઞાન, ફિલોસોફી - વિશ્વભરમાં આ છ ફિલોસોફીઓનું ભારતની બૌદ્ધિક સંપદા તરીકે અનોખું મહત્ત્વ. (૧) આ છ દર્શનનાં છત્ર હેઠળ ભારતમાં અનેક સંશોધનો - આદિ શંકરાચાર્યથી લઈને સ્વામી વિવેકાનંદ સુધી - જો કે મુગલ અને બ્રિટિશ શાસન દરમ્યાન કેટલીય શતાબ્દીઓથી આ કાર્ય સ્થગિત પરંતુ બસો વર્ષ પૂર્વે ભગવાન સ્વામિનારાયણ દ્વારા નવી ફિલોસોફી, તત્ત્વજ્ઞાનની પરંપરામાં આગવું પ્રદાન - દસ હજાર વર્ષોથી વૈદિક પરંપરામાં ચર્ચાતા બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મના તત્ત્વજ્ઞાનને ભક્તિ સાથે જોડી નવો માર્ગ - આ તત્ત્વજ્ઞાનને શાસ્ત્રીજી મહારાજે અક્ષરપુરુષોત્તમ સિદ્ધાંત કે તત્ત્વજ્ઞાન નામ આપીને તે સ્વરૂપોની મંદિરોમા મધ્યખંડમાં પ્રતિષ્ઠા (૨) પંરતુ જ્યાં સુધી આ સિદ્ધાંતને ઉપનિષદ, બ્રહ્મસૂત્ર અને ભગવદ્ગીતાના આધાર પર શાસ્ત્રીય રીતે સિદ્ધ ન થાય ત્યાં સુધી ભારતની મુખ્ય દાર્શનિક પરંપરામાં તેનો સ્વીકાર ન થઈ શકે. તેથી પરમ પૂજ્ય પ્રમુખસ્વામી મહારાજ દ્વારા પ્રસ્થાનત્રયી પર સંસ્થાના વિદ્વાન સંત પૂ. ભદ્રેશદાસ સ્વામી દ્વારા ભાષ્યો તથા વાદગ્રંથ લખાવીને આ તત્ત્વજ્ઞાનને શાસ્ત્રીય રીતે સિદ્ધ - કાશીમાં આ ગ્રંથોનું અનુશીલન - વિદ્વત પરિષદને સ્વામિનારાયણનું તત્ત્વજ્ઞાન મૌલિક અને વૈદિક છે તેવી ઘોષણા - કાશીના વિદ્વાનોના સમર્થન બાદ જ માન્યતા - એ જ પરંપરાનું જતન, કાશીના મૂર્ધન્ય વિદ્વાનોની વિખ્યાત સંસ્થા દ્વારા આ તત્ત્વજ્ઞાનને 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન' એવા નામ સાથે સ્વીકારીને સમર્થન (૩) ગોંડલમાં અક્ષરદેરી સાર્ધ શતાબ્દી મહોત્સવમાં પધારેલ વિદ્વાનો દ્વારા ઘોષણા - આ નવું આગવુ તત્ત્વજ્ઞાન મૌલિક અને વૈદિક - આ સ્વર્ણિમ ઐતિહાસિક ઘોષણાપત્ર વર્તમાન અધ્યક્ષ પરમ પૂજ્ય મહંત સ્વામી મહારાજને અર્પણ કરતા ગૌરવ અનુભવ્યું હતુ. સ્થગિત થયેલ પરંપરામા આ નવી શોધ ઉમેરાતા વિદ્વાનો તેમજ હાજર સંતો હરિભક્તોમાં અપાર હર્ષ - અમેરિકા ખાતેના યોજાયેલ સમારોહમાં વેદાંતના પશ્ચિમના વિદ્વાનોએ પણ આ 'અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન'ને મૌલિક વૈદિક તત્ત્વજ્ઞાન તરીકે સમર્થન આપીને બિરદાવ્યું છે.

☞ સમાપ્ત ☜